

Царик А. В. ☞ студентка III курсу факультету педагогічної освіти та соціальної роботи СНУ імені Лесі Українки;

Мельник І. М. – к. п. н., доцент кафедри педагогіки СНУ імені Лесі Українки

Моральне виховання молодших школярів на християнських засадах

Постановка проблеми. Становлення незалежності на початку 90-х років сприяло побудові нового демократичного суспільства, як орієнтуватиметься на високі моральні, християнські та загальнолюдські цінності. Радянський нігілізм намагався завуалювати та знищити всю українську самобутність, а особливо християнські цінності виховання, які були притаманні народній педагогіці.

Мета дослідження – полягає у вивченні та теоретичному обґрунтуванні проблеми морального виховання молодших школярів на християнських засадах.

Результати дослідження. Однією з найбільш характерних ознак становлення незалежної України є повернення до християнських цінностей. Не стало винятком система народної освіти. Духовний розвиток особистості – важливе завдання, яке сконцентрувало українське суспільство перед сучасною школою. Закон України «Про загальну середню освіту» визначає одним із найважливіших завдань реформи освіти – створення умов для збереження духовного здоров'я наступних поколінь [2].

©Царик А. В., Мельник І. М., 2018

Зміст морального виховання учнів зумовлений потребами і вимогами суспільства до формування всебічно розвиненої особистості, рівнем його моральності. У педагогіці встановлено, що засобами виховання моральної поведінки дітей молодшого шкільного віку є зміст різних видів дитячої діяльності, а також ділові та реальні взаємини, які виникають у процесі її виконання.

Загальнолюдські духовні, християнські цінності лежать в основі існування як суспільства в цілому, так і окремої особистості. І саме від того, чи керуватиметься дане суспільство чи конкретна людина такими цінностями як добро, свобода, справедливість, солідарність, любов залежатиме як її особиста доля, так і майбутній добробут всього народу. Найважливішим фактором, що зумовлює становлення і розвиток моральних цінностей є виховання. На думку Б. Братуся, виховання моральних цінностей особистості має здійснюватися з одного боку – від нестійких, епізодичних ставлень до стійких, усвідомлених ціннісно-сміслових орієнтацій; з іншого – від спрямованості на вигоду, благо для себе до формування загальнолюдських уявлень, смислової ідентифікації зі світом [1, 71].

Завдання виховання молодшого школяра взагалі, і морального, зокрема, висвітлені в документі «Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів». Зважаючи на те, що основним джерелом моральних вчинків особистості учня початкової школи є система внутрішніх цінностей, виховні завдання спрямовуються на розвиток моральної саморегуляції, цілеспрямованої позитивної діяльності за задалегідь визначеною метою.

Важливим кроком у формуванні духовності дитини, підтриманим на державному рівні, стало введення у шкільні програми курсу «Основи християнської етики». Цей курс є дисципліною християнсько-світоглядного, культурного та освітньо-виховного спрямування. Уроки християнської етики мають навчально-виховний характер, підкріплений прикладами на які багата наша історія, література і культура. Як показує життєвий досвід, такий матеріал у духовному вихованні стає внутрішнім переконанням, спонукає до відповідних вчинків, дій.

Метою навчального предмета з християнської етики – є формування особистості школяра на засадах християнської моралі та націо-

нальної свідомості. Заняття з християнської етики сприяють розвитку у дітей мислення, зв'язного мовлення, пам'яті, інтересу до знань, естетичних смаків, творчих здібностей, виробленню правильних уявлень про світ та формують високі духовні якості. Теми шкільного курсу дають знання з історії християнства, культури, етики і мистецтва, мови, природознавства і географії, народознавства, довкілля.

Завданням навчального предмету з християнської етики, – визначав М. Стельмахович, – є формування особи школяра на засадах християнської моралі, плекання духовності, доброти, людяності, чесності, працьовитості, виховання духовної особистості, яка усвідомлювала б свою відповідальність перед Україною та рідним народом [3, 188]. На думку О. Сухомлинської, духовну, моральну особистість не можна виховати без учителя, наставника, тобто без людини, яка є поводитирем для дітей у світ духовності. Вона визнає те, що християнську етику має читати педагог, який глибоко обізнаний з християнством, вільно володіє цим матеріалом, переносючи ці вічні ідеї до ситуацій і поведінки сьогоденних школярів [4, 14].

Висновки. Моральне виховання на християнських засадах молодших школярів є одним із пріоритетних завдань, які сьогодні ставить суспільство перед батьками і педагогами. Відповідна сфера формування особистості безсумнівно, є важливим чинником у формуванні особистості. Чималий позитивний вплив на моральне виховання мають, зокрема, уроки християнської етики, які розвивають в учнів культуру мислення, креативність, формують такі риси характеру, як доброзичливість, працьовитість, любов до ближнього.

Джерела та література

1. Братусь Б. С. Двойное бытие души и возможность христианской психологии / Б. С. Братусь // Вопросы психологии. 2010. № 4. С. 71–72.
2. Закон України «Про загальну середню освіту»: за станом на 13 травня 1999 року / Законодавство про освіту. Київ: Парламент. вид-во, 2002. 159 с.
3. Стельмахович М. Українська народна педагогіка: навч.-метод. посіб. / М. Стельмахович. Київ: Віпол, 1997. 231 с.
4. Сухомлинська О. Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей / О. Сухомлинська // Шлях освіти. 2015. № 4. С. 13–14.